Contributed by Javier Alcolea, Ander Europa
donderdag, 14 maart 2013 - Last Updated donderdag, 14 maart 2013

Javier Alcolea, activist van de “groene golf“, sprak op de meeting “Strijden om te winnen” die plaats vond in Brussel op 9 maart 2013. Hieronder zijn toespraak.

“De antisociale maatregelen die door de Europese Unie aan Spanje worden opgelegd hebben een verhoging van de armoede en de uitbuiting meegebracht, tot een niveau dat de generaties die de dictatuur niet hadden meegemaakt nooit gekend hebben.

Terzelfdertijd lokten deze maatregelen de grootste mobilisaties uit in het land sinds de dood van Franco. Nieuwe organisatievormen zijn ontstaan als antwoord op het ineenstuiken van de PSOE (socialistische partij), op de zwakke reactie van de traditionele vakbonden UGT (socialistische bond) en CCOO (vakbond traditioneel verbonden aan de communistische partij PCE), en op de aanvallen van de regering. Na het ontstaan van de 15M-beweging, en vooral als antwoord op de houding van de vakbondskoepels die gingen onderhandelen in plaats van echt front te vormen tegen de criminele regeringspolitiek, hebben eerst de leerkrachten en daarna het ziekenhuispersoneel zich georganiseerd in democratische assemblees (de “golven”) en ze hebben de kop van de strijd genomen.

Achtergrond

Het openbaar onderwijs is een relatief recent verschijnsel in Spanje, ontstaan in de jaren ’80 onder de socialistische regering González. Vandaag ligt dit systeem enorm onder vuur. De redding van de banken heeft het overheidstekort doen exploderen, en dit dient dan als verantwoording voor de aanvallen tegen de openbare diensten. De crisis is dus het alibi voor het versnellen van de Europese politiek.

De vernietiging van het openbaar onderwijs

Vandaag krimpen de budgetten die worden toegekend aan de openbare instellingen. In Madrid heb je een extreme situatie: de openbare instellingen krijgen zelfs niet genoeg geld om de verwarmingskosten te betalen. Het onderwijs wordt geprivatiseerd door overheidsgelden naar private scholen over te hevelen, meestal katholieke scholen, terwijl men openbare instellingen sluit.

Onlangs verhoogde men het maximaal aantal leerlingen per klas, wat tot overbevolking leidt. Leerkrachten moeten ook meer uren presteren, en zo gingen in Spanje 20.000 leraarsbanen teloor over de voorbije twee jaar.

In het hoger onderwijs heeft het ‘proces van Bologna’ de Staat ertoe gebracht de financiering van de universiteiten te verminderen, waardoor deze bijna direct gecontroleerd worden door de grote ondernemingen via de ‘ Sociale Raad’ die de programma’s bepaalt. Het inschrijvingsgeld verhoogde en beurzen werden gaandeweg vervangen door leningen bij de bank.

Voorafgaand aan de mobilisaties

In mei 2010 doet de regering Zapatero een aanval op de sociale rechten. Het begint met een hervorming van de arbeidswetgeving, wat leidt tot de algemene staking van 29 september. Niettegenstaande het relatieve succes ervan remmen de meerderheidsvakbonden het voortzetten van de mobilisatie, en ze geven de voorkeur aan het voortzetten van de onderhandelingen met de regering. Zo werd in januari 2011 de pensioenhervorming, waardoor de pensioenleeftijd verhoogd wordt tot 67 jaar, ondertekend door CCOO en UGT. Een groot deel van de syndicale basis ontstak in woede, en dit akkoord wordt als verraad beschouwd.

In naam van de “sociale vrede” remmen de vakbondskoepels de mobilisatie af tegen de besnoeiingen die de PSOE doorvoert onder bedreiging van directe interventie van Brussel. Het is in deze impasse dat de beweging 15M ontstaan is. Niettegenstaande een aantal dubbelzinnigheden en onduidelijkheden is deze beweging het bewijs van de verontwaardiging van de bevolking over de besnoeiingen en het immobilisme van de vakbonden.

Het werken via assemblees heeft een duidelijke invloed gehad op de beweging van de leerkrachten. Twee maanden later, eind juli 2011, in volle zomervakantie, beginnen de eerste mobilisaties van leerkrachten, in Madrid, als reactie op een maatregel van de regionale regering die minstens 2000 leerkrachten aan de deur zette. De leerkrachten hebben zich georganiseerd in assemblees op het niveau van de onderwijsinstelling. Van daaruit sturen ze afgevaardigden met een herroepbaar mandaat naar de assemblee van de zone, en van daaruit naar de overkoepelende assemblee. Dat was het begin van de ” groene golf”.

Ondertussen wijzigde de regering de grondwet, gedwongen door de EU en gesteund door de Partido Popular (PP): ze voerde de “Gouden Regel” in, die het terugbetalen van de schulden als economische prioriteit stelt voor de Staat, terwijl er 5 miljoen werklozen waren (die er ondertussen 6 miljoen geworden zijn).

De mobilisatie van de leerkrachten

De leerkrachten organiseerden zich en betrokken er de vakbonden bij: CCOO, UGT, CGT en STE. In de loop van de herfst 2011 organiseerden ze in Madrid betogingen en acht stakingen die steeds voor minstens 70% werden opgevolgd. Er kwamen nieuwe sluitingen, en nieuwe acties. De leerkrachten probeerden de hele samenleving erbij te betrekken, ouders en leerlingen.

In februari 2012 is er de “lente van Valencia”. In een instituut in Valencia komen de leerlingen op straat om te protesteren tegen de besparingen, er is geen verwarming meer in de klas en ze hebben

het koud. De brutale politierepressie geeft aanleiding tot grote mobilisaties gedurende meerdere dagen. Er zijn solidariteitsbetogingen in Madrid, Sevilla en Barcelona.

Na een nieuwe hervorming van de arbeidswetgeving zien de vakbonden zich wel verplicht een nieuwe algemene staking uit te roepen op 29 maart. Ze wordt massaal opgevolgd en er zijn enorme betogingen in heel het land (men spreekt van 1 miljoen in Madrid). Het is een nieuwe etappe van intense mobilisatie en grote betogingen, waarin men steeds de groene T-shirts van de leerkrachten kan aantreffen.

De organisatie van de leerkrachten

Binnen de beweging van de leerkrachten zijn er spanningen:

-vooreerst rond antisyndicale houdingen van een minderheid die geen aanwezigheid van de vakbonden in de beweging wilde;

- rond de houding van de meerderheidsvakbonden waarop ik verder nog inga;

- er is ten derde een groep die de eenheid en een democratische manier van functioneren benadrukt:

- paritair samengestelde comités met syndicale afgevaardigden en mensen die verkozen worden door de assemblees de werkers raadplegen over het type mobilisatie alvorens iets op te zetten;

- het mandaat van de assemblees doen respecteren

De houding van de vakbonden

De houding van de belangrijkste vakbondskoepels, UGT en vooral CCOO, met een meerderheid in het onderwijs, was erop gericht te proberen de leiding te monopoliseren van de assemblees, met als bedoeling te onderhandelen met de administratie over de besnoeiingen. Ze blijven ervan overtuigd dat onderhandelen met de regering de enige manier is om de aanvallen af te zwakken, alhoewel deze regering hen reeds herhaald misprijzend heeft behandeld. Aanvankelijk probeerden ze de assemblees af te remmen, maar toen die een feit waren was hun politiek gericht op een uitputtingsslag. Ze hebben tientallen absurde acties opgezet om de mensen moe te maken en de assemblees te rekken. Om een voorbeeld te geven, toen leerkrachten opriepen voor een staking van onbepaalde duur, riepen CCOO en UGT op voor prikacties, de ene week wel, de andere niet, met als argument dat het conflict lang zou duren.

Dat neemt niet weg dat leerkrachten zich met de vakbonden moeten verenigen. Wanneer dat het geval was, kregen de acties een grotere omvang. Maar het is ook noodzakelijk dat de vakbonden luisteren naar de werkers en hun eisen. Daarom is het opzetten van paritair samengestelde comités (met syndicale afgevaardigden en verkozenen van de assemblees) essentieel.

Overigens heeft de vakbond CGT, van anarchistische origine, geprobeerd het opzetten van dergelijke

comités te saboteren door de meerderheidsvakbonden als verraders af te schilderen, en door te proberen de banden tussen deze bonden en de leerkrachten te verbreken. Op 17 september riepen ze op voor een staking van onbepaalde duur, zonder de leerkrachten te raadplegen. Het werd een mislukking, die de spanningen tussen collega's nog verscherpte.

De Witte Golf

Het jaar 2012 is het jaar van de grootste mobilisaties, stakingen en betogingen in de hele geschiedenis van het land geworden. Alle sectoren waren betrokken in de strijd. In juli werd Spanje dooreengeschud door gigantische betogingen. Zelfs de politie reageerde tegen de besnoeiingen. In november kende een nieuwe algemene staking een massale opvolging. De leerkrachten hebben gevolg gegeven aan deze intersectoriële mobilisaties en bijgedragen tot het succes ervan. Het ziekenhuispersoneel heeft hen vervoegd.

De besnoeiingen in de gezondheidszorg en de privatisering van een aantal hospitalen hebben de nationale gezondheidszorg en dus de openbare gezondheid zwaar aangetast. De mobilisatie van de verpleegsters en verplegers was zelfs intenser dan die van de leerkrachten. Ze hebben een staking van onbepaalde duur uitgeroepen gedurende verschillende weken, en hoewel die momenteel onderbroken is, kunnen ze die op elk ogenblik opnieuw starten.

Ze hebben zich ook georganiseerd in assemblees, en ze ondervonden dezelfde conflicten met de meerderheidsvakbonden. Hun mobilisaties kregen evenwel meer steun van het publiek, en dat is te danken aan een radicale ommezwaai van de politieke situatie in de loop van een jaar.

In november 2011, op het hoogtepunt van de mobilisaties van de leerkrachten, won de PP overtuigend de verkiezingen en de PSOE stortte ineen. Een jaar later verloor de rechtse regering alle geloofwaardigheid. Steeds meer mensen werden er zich van bewust dat dat soort politiek naar de afgrond leidt en dat er tegen moet gevochten worden.

De Europese Commissie heeft zonet van premier Rajoy geëist om de BTW te verhogen (dat zou dan de derde keer op twee jaar zijn), om de arbeidswetgeving te veranderen om zo ontslagen nog te vergemakkelijken en om de pensioenleeftijd te verhogen. En dat terwijl de koopkracht van de werkers bevroren is en dat 26% van de actieve bevolking werkloos is!

In 2007 was er nog een overschot op de begroting. Het is alleen door de redding van de banken dat de tekorten omhoogschoten. Op 23 februari laatstleden hebben nieuwe betogingen de straten van de belangrijkste Spaanse steden gevuld, en deze keer op vraag van de verschillende "golven". Het probleem is vandaag evenwel dat er geen enkele politieke vertegenwoordiging is van de werkers die hun belangen tot het uiterste verdedigen.

De PSOE is weggezonken en alhoewel Izquierda Unida erop vooruitgaat in de peilingen, lijkt dit geen werkelijk alternatief. De beweging is op een kruispunt der wegen gekomen, want het is duidelijk dat

de mobilisaties niet volstaan om de besnoeiingen tegen te gaan; de regering moet omvergeworpen worden en er moet een politiek alternatief komen dat de belangen verdedigt, niet van de bankiers, niet van de speculanten, niet van de bureaucraten van de EU, maar van de werkers.”

Dit artikel verscheen oorspronkelijk op Ander Europa